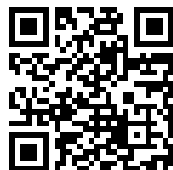

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

GoogleTM books

<http://books.google.com>

KAIS.KÖN.HOF-

BIBLIOTHEK

69.021-B

ALT-

174 E. 14.

To

His most Gracious Majesty Trans. Hosp. Charles
Emperor of Austria
H. H. H. H. H. H. H.

With profound submission and deep respect of
Maha' Raja Sir Apurva Krishna Bahadur Knight
Commander of Spain.

Calcutta, Subhadravar the 21st March 1863

LIVES

OF

MAHA RAJA APURVA KRISHNA
BAHADUR,

*Poet Laureat to His Imperial Majesty of Delhi, and Member of the
Hamburg Academy,*

&c. &c. &c.

HIS FATHER AND GRANDFATHER.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE CATHOLIC ORPHAN PRESS UNDER THE SUPERIN-
TENDENCE OF J. F. BELLAMY.

MDCCCXLVII.

69021-B.

L I F E
OF
MAHA RAJA APURVA KRISHNA.

Encouraged and patronized by Capt. Roebuck, of the Bengal Army, the author of the following Persian Poem was engaged in transcribing the *Ferhung Jehangheeree*, a Persian Dictionary, when he happened to become acquainted with Moulovee Ruyaz Ali, an eminent Oriental scholar, who perfectly understood the Arabic, Persian, and Urdu Languages, and who had written a commentary on the celebrated Sadi's *Ghulstan and Bhostan*. The Moulovee was pleased to express his admiration of the author's style of penmanship ; and evinced a desire to cultivate his acquaintance ; and thus, gradually, an intimacy was formed, which lasted many years.

One day the Moulovee favored me with a visit, and in the course of conversation, offered to introduce me to his patron, Raja Apurva Krishna Bahadur, a great encourager of Oriental Literature, a liberal, high-minded young nobleman, and brave withal. A very amusing anecdote is told of his bravery, while yet a child. Once during the Doorga Poojah Festival, which is held annually at the Raja's family-residence in Sobha Bazar, and celebrated for fifteen days, with a pomp and magnificence scarcely equalled in any other part of India, the solemnity was honored and graced with the presence of Lord William Cavendish Bentinck, G. C. B., Governor General of India, accompanied by Lady Bentinck, by Vicount Combermere, Commander-in-Chief, by the Members of Council and other Europeans of rank and station. Several Nawabs,

Rajas and Native Gentlemen were also present on the occasion. While the company was entertained by the dancing and singing of the Hidoostanee Nautch-Girls, the Raja, then only ten years old, came out richly attired, with a profusion of gold and precious stones on his person, and a sword suspended to his girdle. Unabashed by the presence of so many illustrious strangers, he received them with the greatest politeness and self-possession, and spoke to them with that innate courtesy and ease, so peculiar to the aristocracy in all countries. Lord Bentinck was equally struck and delighted with the handsome appearance and courtly demeanour of the young Raja, and among other questions which His Lordship put to him, was one concerning the use of the sword. Without the least hesitation the youth replied, "Its use is best seen when it is needed." It is hardly necessary to say, how much his Lordship was pleased with the smartness and propriety of the answer.

This description of the Raja left me no choice but to accede immediately to the Moulvee's request; and we accordingly set out together for His Highness's residence. I was received with much kindness, and though yet a stranger, had the honor to be enrolled among his literary companions.

One fine moonlight night in spring, I waited on the Raja, and found him engaged, with some of his literary friends composing verses. I could not help observing, that no one present ever ventured to gainsay his opinions, or to offer any, as an improvement on his own. Nor did this appear to be the result of base sycophancy, or of servile timidity. It was rather a tacit admission of the supremacy which genius invariably exercises over less gifted minds. I was naturally induced to enquire by whom this highly intellectual and accomplished young nobleman had been educated. The Moulvee told me that himself, and Moulvee Kader Ali, a man of great learning, had had the honor to be his tutors. It is

remarkable, he continued, that the Raja, in his earlier days, was very inattentive to his studies ; spending most of his time in the chase, in field-sports, and other amusements, so common to youths of his age and rank. Yet, in the midst of this seeming carelessness, it was easy to discover in him the evidences of talent of no common order, to which he added a bearing, that at once combined dignity of character with kindness of disposition. His brothers, meanwhile, were steady youths, remarkable for their constant and assiduous application ; and thus they gained the esteem and approbation of all who knew them. The family were not a little pained at observing this difference between the subject of this memoir and his brothers, and frequently expressed their deep regret that the premature death of his father, should have exposed this otherwise promising youth, to the danger of following his own wayward inclinations.

Some time after this, Moulvee Kader Ali returned to his native city, Azeemabad ; and the education of the young Raja which had been hitherto exclusively confided to that gentleman, was now entrusted to several teachers. It was just at this period, that the Raja Apurva Krishna gave the first indications of that thirst after knowledge, which has since become his ruling passion.

He called back the learned companions of his father, whose services had been dispensed with, to him, namely, myself, Brojololl Moonshee, a great poet, and Roy Madub Lochon Mittre, Dewan to the Nabob of Dacca, and a relative of the Raja's. He did not so much as commence a regular course of study under us, but began to hold frequently conversations on literary subjects. I only put him in the way of rhyming, and this, I observe with pleasure, has sufficed to have him turned out such a great poet. He often subscribes himself at the end of his poems Cower, for the sake of abbreviation.

One day having settled his Rajghee affairs, the Raja ordered his Dewan to prepare for a voyage to Hindustan, which he intended to perform; as being satisfied with a sight of the British Government, its customs and manners, he longed to feast his eyes with the Durbar at Delhi Court, held by His Majesty, Mahomed Abu-zuffer Seraj-ud-deen Bahadur Shah Padshaha Gazie, and then to gratify his curiosity after the Court of Oude. The Raja thence proposed to set out on a pilgrimage to Hurdwar, Muthoor, Benares and Gya.

No sooner was the order issued, than the Dewan busied himself in getting all the habilitations ready, which being completed, he informed his master of it. The astrologers, agreeably to a custom with the Vedists, were then consulted as to the time of his setting out, and on an auspicious day, thus determined on, His Highness proceeded on his tour. A few days brought him to Moorshedabad—the Newab Nazim whereof was then at Calcutta, and in consequence no interview could possibly take place. He, however, remained here three days; during which he observed the habits and usages of the land, and the Native Balls, and distributed charity among the poor, whom the news of his arrival had ushered into his presence.

The voyage was then resumed over the Ganges, till at last the precincts of Bengal were left behind. The joy that was thus diffused into the breast of the Raja, was without bounds; but it was like others of the same species rapidly drawing to a close. The smiling aspect of the heavens was no longer to be seen, and on a sudden a dreadful storm arose that ruffled the river so calm the moment before, whose billows now rose mountain-high, dashed with the greatest impetuosity against the vessels, and capsized all with the valuable goods and victuals therein, save the one that contained the treasure and the other vessel of the Raja's body-guards, which were however much damaged.

Providentially, the crew, with the exception of Lalla Bro-Jolall Moonsee, escaped death with the greatest difficulty. The tempest raged incessantly for three days and nights with an unabating degree of fury, during which the Raja with his men thus saved from a watery grave were still in the greatest apprehension of perishing through hunger. This melancholy scene was acted at Cahulgawon, in the vicinity of Monghyr. Thus was the Raja compelled to leave off the enterprise, and to cut back the liquid waves for his residence at Calcutta. His attention was again turned to his poetical studies, and he now composed an excellent poem in Urdu, entitled the Dewan. Kaissaa Charearee, an Urdu novel in prose and verse, was next accomplished. Two other poetical novels under the name of Musnavi soon succeeded. The Persian and Turkish Tales in English were then translated in Urdu prose, and a Dewan in Persian was next undertaken.

These works are dedicated and have been presented to the potentates of the East and West as follows.

To the Emperor of Hindustan, Mahomed Abu-zuffer Seraj-ud-deen Bahadur Shah Padsha Gazie, the Urdu compositions were submitted, which met with a favourable reception from His Majesty; and whereon the emperor remarked, that the Raja's attachment and thankfulness were acknowledged with more pleasure than had been those of his forefathers at the court of Delhi, and in fine, confirmed him in his hereditary titles of Raja and Bahadur, which had been conferred by the same court.

When the Persian Dewan, dedicated to His Majesty, in conformity to His Majesty's permission, was presented thereto, the emperor was exceedingly gratified therewith, and appointed him as an Honorary Poet to His Majesty's court. Not satisfied with this recompense of the Raja's literary labours, the emperor was pleased to send him in return an Urdu Dewan, composed by His Majesty, in company with a Fir-

man to his address. To pass an opinion on this Dewan of the emperor, we should observe, that scarcely any similar work in Urdu can stand on a par with it. Whether we view it in regard to sentiment or language, we find it is a masterpiece in Urdu. The amorous subjects contained herein are not of a grovelling or trivial nature, but are, as it were, certain modifications of the noblest ideas of the God-head, as are contained in the Koran. The emperor has subscribed himself in this work by the name of Zuffer; and we may here remark, that a thorough knowledge in Urdu the Delhi court alone can boast of, since the very invention of it is attributable to the emperor Akbar, from whom the present sovereign claims his direct descent; and hence we can boldly asseverate, that of all the works which have been, or will be, composed in Urdu, that of the emperor should rank among the foremost. Having surveyed the History of Timur, His Majesty's forefather, composed agreeably to his permission, in Persian verse, His Majesty has been pleased to order a new, for a continuation of the work down to the latest times. A translation of it in English, similarly undertaken by the Raja, has been accomplished.

When the Urdu works were presented to His Majesty, the King of Oude, Mahomed Ali Shah, Firmans and Kheluts came in troops from that court; and there still exists a correspondence with his successor and the Raja.

During his sojourn at Calcutta, Prince Feroze-Shah, son of Meerza Soliman Shekoh, grand-son of Shah Allum Padsha, and cousin to the present emperor of Delhi, entertained a friendly feeling towards the Raja, who offered one of his Urdu works to His Royal Highness, and was thereby rewarded with a gold medal, as a token of regard for the work. On one side of the medal is engraven in Persian characters, the descent of His Royal Highness from Shah Allum Padsha, and on the other, a remark on the extent of

the Raja's knowledge, which, in the opinion of His Royal Highness, as expressed in this medal, entitles him to the place of "the Prince of Poets."

His Royal Highness, Prince Waldemar of Prussia, who with his aids-de-camp, Count Oriola and Count Grevin, displayed his heroism under the British flag, in the late Seikh Wars, whilst at Calcutta, admitted none but the Raja to the honour of an audience; and in approval of his Urdu work, presented him a royal letter of acknowledgement.

The King of Prussia, Frederick William, in return for the work presented to His Majesty, awarded the Raja a gold medal, as a royal acknowledgement of his work, written in German, to the following purport.

"To Raja Apurva Krishna Bahadur, Honorary Poet to the King of Delhi"

"With pleasure I have received your Urdu Musnavi; and feel happy to award you a gold medal for science with thanks.

FREDERICK WILLIAM."

The medal has His Majesty's head on one side, encompassed by the following: "Friedr. Wilhelm IV. Koenig V. Preussen Jachtman F." Around these are four armorial signs, with certain decorations. On the other side of the medal is a representation of the God Apollo, with his car and four horses, and seven signs, resembling the constellations.

When the Urdu Musnavi was despatched to the republic of Hamburg, it really met with that warm encouragement whereto it is entitled. No bounds were set to the eulogiums they heaped upon the production; and in fine, the work has exalted the Royal Poet so high in their estimation, that they have with the greatest avidity elected him as an honorary member of one of the flourishing Academies therein. Nor was this all. Further to display their esteem towards him, and to heighten his glory the still more, the republic have

submitted through his medium, a work, composed by one of their Vakeels at Constantinople, to the emperor of Delhi. This beautiful composition in German, comprises an accurate geography, and an historical sketch of the earth, with several maps and illustrations. His Imperial Majesty has accepted the worthy present, and forwarded an acknowledgement thereof through His Majesty's Poet-Laureat.

The Royal Asiatic Society at London, as well as others established at different localities, have also lavished praises on the Raja's Urdu productions. Nor have the late Governors-General of India, the Earl of Auckland and Lord Ellenborough, the Commanders-in-Chief, and the Members of the Council been backward with their regards for the Raja's works. Several of the foreign Princes, Marquisses, and Counts, the Rajas, and the Nabobs of India, and in short, men of all orders of nobility, both of the East and the West, hold constant correspondence with him.

Scarcely would a public transaction take place in Calcutta, whereof our Poet Laureate can be an idle spectator—scarcely any melancholy scene which does not demand his sympathy and commiseration, or which his purse is not exhausted to alleviate—or any laudable undertaking that he upholds not.

Proofs of his strong and zealous encouragement of learning are indeed numerous in their number. Every institution in Calcutta has participated in his munificency. He has on several occasions awarded Gold Medals, Books, and Cash to the deserving *alumni* of the Medical College and other schools in Calcutta, for which acts of generosity the Council of Education have paid him their best thanks with their acknowledgements thereof.

To the poor and the distressed, his hand is ever stretched out. His complacency of manners, and politeness of behaviour have been repeatedly acknowledged by the Lottery Committee.

As regards his religious principles, he is a despiser of no creed, though a follower of Vedism, the faith of his forefathers.

He belongs to the Kayust Caste,—and is the only one in India who has an undisputed right to the first *sandal* and *garland* in every Kayust community.

He has two Ranees, one daughter, and three sons namely, Cowers, Cower Krishna, Opendra Krishna, and Nogindra Krishna, Bahadurs. To the marriage of the eldest, all Koolins or the first in caste among the Brahmins and Kayusts were invited; and an Akjae of the latter was formed, which cost the Raja more than fifty thousand Rupees.

About a lakh of Rupees was expended on his father's and grand-mother's Shraddus. His titles are Raja, Bahadur, Poet Royal, member of the Hamburg Academy, and of several other committees and establishments. Of these, the two first are hereditary, achieved by the Rajah's grand-father, Nub krishna, from the court of Delhi, and acknowledged by the late Governor-General of India, the Earl of Auckland, and the last are what he himself has acquired.

He is the fourth son of Raja Raj Krishna, whose life we give a short sketch of in the sequel.

LIFE OF MAHA RAJA RAJ KRISHNA.

This distinguished individual possessed in an eminent degree the urbanity of a gentleman. His frankness of disposition, and his hospitality surpass description. Valour was one of his prominent characteristics. His Durbar was generally thronged by the learned of every class, in whose company he often delighted to spend his time. No wonder, therefore, that he should prove a figure in the literary community. Serajuddeen Ali Khan, the first Cazi, or doctor of law in

the British Empire of India, a master of the Urdu, Arabic, and Persian languages, and author of many excellent Persian poems, where-to the name of Moujed was affixed, was the Raja's preceptor in his Persian studies; while Mirza Jhan, of noble extraction, equally eminent in the walks of Persian, Arabic, and Urdu prose and verse, and father of several Urdu poetical compositions, subscribed at the end by the name of Tupaish, instructed the Rajah in Urdu. He it was who celebrated in Urdu poetry, the Durga Poojah Festivals, held annually at the Raja's, and the pomp and parade connected therewith.

Among the distinguishing traits in the Raja's character, might be observed, a great love of music and dancing. He frequently beguiled his tardy hours so employed.

Mirza Aubul Casem Khan Bahadur, Meer Jhan, Moulovee, Fazla Moula Khan, Rayaz Ali, Kadur Ali, and Brojolall Moonsee, &c. were his aids-de-camp. Of these, the first has composed in Urdu verse the memoir of the Rajah. He is now employed as tutor of the Urdu to His Highness, the Newab Nazim of Moorshedabad.

The Raja has composed five Dewans and a Musnavi called Ishkh Namah in Urdu—and a Dewan, a Musnavi, entitled the Kaissa Baha-Ram Shah, and a prose work in the Persian language; and for the sake of abbreviation, subscribed at the end of these by the name of Raja. His Royal Highness, Prince Soliman Sheko, brother of Shah Akbar II., and grandson to Shah Allum Padsha, wrote a recommendatory note to the Raja, for having one of his Highness' courtiers installed into his service, and the Raja deeming it an honor done to him, heartily complied with the request.

When the Right Honourable the Governor General of India, Lord Minto, arrived at Calcutta, he wished to have an interview with the Raja, who, however, was then at Benares.

It is difficult to enumerate the several pilgrimages the Raja proceeded on to Gya and Benares, or to form an estimate of the many lakhs expended on these occasions.

On his learning the Governor General's desire to hold a personal conference with him, the Raja set out for Calcutta, and arrived during the Durga Poojah Holidays, whereto he invited his Lordship, who accordingly in company with his aids-de-camp, and several noblemen, both European and Native, attended on the occasion, and were very courteously received by the Raja with otter and nose-gay.

Many of the Nabobs, Sirdars, Rajas, and European gentlemen of the first rank, were in friendship with the Raja.

He was a great patronizer of learning, in encouraging the pursuit of which no money was spared. The Pundits were often in his company. He was a Vedist, and spent several thousands of Rupees in promoting the progress of Vedism. In all Kayust Sobhas or assemblies, he was invariably entitled to the first Garland and Sandal. His hereditary titles were Raja and Bahadur.

He had six Ranees, eight sons, and three daughters.

Three lakhs of Rupees were expended on the occasion of the marriages of his three daughters and five sons, during one of which occasions an Akjae took place. A sum of sixty-thousand Rupees was spent on his father's Shraddu.

Raja Nub Krishna was father to the Raja, and grandfather to our Poet-Laureat; a short account of whose life is given as follows:—

LIFE OF MAHA RAJA NUB KRISHNA.

The fortune, dignity, greatness, and the eminence this Raja acquired in society are to be attributed to the vast extent of his erudition. After the arrival of Lord Clive in Bengal,

the Raja was appointed as Moonshee to his Lordship ; and his dexterity and address in the discharge of his duties soon won him his Lordship's favour.

He was "extremely zealous in the English cause, during the troubles preceding Meer Jáffer's elevation to the Subadár. When the war broke out with Meer Quásim, he attended Major Adams, and continued with that commander, till the Subadár was driven out of the province. His address and attachment to the English, recommended him to Lord Clive, who made him Baynian to the Committee, in which office he continued the three years likewise of Mr. Verelst's Government. This nomination only implied his being an Agent for the Committee in the political transactions with the country powers."—*Vide Verelst's view of Bengal. Page 28.*

In this capacity, Nub Krishna accompanied Lord Clive on a visit to the emperor Shah Allum. When the Dewannee of the three Soubahs of Bengal, Behar, and Orissa, was conferred on his Lordship, as the company's representative, with Kheluts, and the various titles of Ameer-ul-Mamalek, Nabab, Sabut Jung, and Bahadur, and a Firman, Nub Krishna had all along an active hand in the proceedings ; for there was none besides the Raja in that period, either on the emperor's side or that of the English, who combined an intimate knowledge of the Persian with that of English. The Raja gave so much satisfaction, both to the emperor, and his Lordship in these transactions, that they both were resolved to aggrandise his greatness and to improve the conspicuous position he already held in society. Thus his generous Majesty of Delhi, addressed him a Firman with the titles of Raja, and Bahadur, and presented him Kheluts of the following articles—Jama, Turban, a sword and a shield, Diamond Surpaich, and Jegah, a necklace of pearls, a Toge, Flag, Kettle-drum and Jhallardar Palkee. The honours of six-thousand

"Munsub, or infantry, and four-thousand Suvar or cavalry" were also awarded to him. The English Government bestowed on him an elephant, and a gold medal of the following nature.

It consists of two gold orbs, united together, of which one is greater in dimension than the other. The obverse of the smaller one which is at the upper extremity, contains Lord Clive's Coat of Arms, among which there is a circle containing the following words. "Tria. Juncta. In. Uno." Underneath these arms are written "Audaciter, et, sincere." The reverse has the Honourable Company's Arms, wherein are written "Engleind comp." The larger piece has in Persian, a true translation of which is the sequel.

"As the invaluable services rendered to the Honourable Merchants, the English Company, elicited the titles of Raja and Bahadur, for Rajah Nub Krishna Bahadur, in the year 1187, from His Imperial Majesty's Court, the said Company are pleased to award this token of their regard, accompanied by the Coat of Arms of Ameer-ul-Mamalek, Lord Clive Nabob Sabut Jung Bahadur."

In short, the intelligence, the liberality, the fortune, the honour, the glory, and a regard for learning of the Raja's admit not of a parallel in the native community.

There was not the least shadow of uneasiness with him in any day of his life. The vast sum expended by him in promoting the propagation of his faith is incalculable. The rod of the Kayust caste, so to speak, was in his hand; and it is therefore superfluous to add, that the honour of the first garland and sandal in every Kayust corporation was sacred to him. He made an Akjae of the Kooiins.

He had an only son, Rajah Rajkrishna, a sketch of whose life has been already given; and three daughters and seven wives.

More than three lakhs were laid out in the marriages of

his children ; and more than seven lakhs in the festivities of his mother's Shraddu.

He was decended from a noble family.

Such are the faint sketches of the lives of these three prominent characters in society ; translated from their memoirs in Persian verse, by Moonshee Taeb Alla, a literary companion to our worthy Poet Laureat, Rajah Apurva Krishna Bahadur.

FINIS.

نمودم بیان جد و سیراج من . بعز و با عز از د شیرین سخن
 ایورب کشن را خدائی کریم بدار و همیشه بعزت مقیم
 نماید شود هر و اقبال او ترقی شود دولت و مال او
 بمقتضی خداوند کل با صواب ز طیب شد مختتم این کتاب
 یکی مولوی قمر دین است نام زبوس فاضل و ناظم خوش کلام
 چه بشنید نظم که در عیسوی رقم کرد نار بخش این مولوی
 بدوح ایورب کشن نامدار شد شاعران و فضیلت شمار
 چه خوش منوی طیب است گفت با شمار شیرین او گوهر به صفا
 سستش در سینه بشیرین سخن قمر زو دگو گست باغ عدن
 سنه ۱۸۴۷ ع

منوی نذا من تصنیف منشی طیب است المتکلم به طیب
 در بیان احوال خجسته خصال مولوی جهان ملک الشعراء
 زمان مهاراجه ایورب کشن بهادر مع خاندان طالبشان
 و ام حشر به ۱۲۰۳ اینکله بمطبع محمدی مولوی محمد فیض است

* در کنگره بطبع در آمد *

عنایت هم از طرف آن کپنی نشان کرامت نشان بامهی
 ابا نغمه 'کابو' ثابت بچنگ عنایت با عز از شهید رنگ
 عنایت و گر گشته یک ^{ست} فیل زانگر یز آن کپنی حق پرست
 چه سازم ابرشان اوقال و قیل تو گوئی بعالم بود بیعدیل
 بسی بود فیاض و دریا نوال بد به نخت و هم دولتش بی زوال
 قدر دان او علم و سر به بسی نه احمای او در جهان بد کسی
 شب و روز مشغول بد با نشاط نه بد کار دیگر بجز انبساط
 برائی ترقی دین سر بسر بر راه خدا داد انبوه زور
 بد حشمت همه دین و ایمان بد کزین شان او خالق جبران بد
 زمندل ز مالای گل باد قار و را پیشتر دادی با افتخار
 فلک جاه آن راجه نیک کیش بفرموده بجائی ذات خویش
 کبی پوزمیداشت دسه و خزان و راهفت اندراج بودند دان
 به قریب نزدیک اولاد خویش نصرت سه لگ کرد زور بامکه پیش
 اور فاتحه مادر خویش کن که ز بهفت لگ صرف کرد آن زمن
 ز پیش رویش ^{آن خاندان} است بصد ^{حشمت} و جاه با عز و شان

بگشتند از کارا و شادمان برائی ترقی جاهش بشان
 و رانوقت آن شاه دریای جود بر ابد بهادر خطابش نمود
 بروشد عطا یازده بار به بهشتان و شوکت زد درگاه شده
 ز جام زد و ستار و تیغ و سپهر ز سر پیچ و جیغ ز مالاکهر
 ز طوغ و نشان و ذکوس گران مع باکی جمالری خوش به ان
 و گرشه عطا منصب شش هزار بشوکت بار به هزاری حواری
 شده نیز فرمان شاهی عیان در آندم بران راه را بجانگان
 در جات بود در ان صبح این عبارت بود پر از وصف اوصاف و
 خصوصاً در ان این کتابت بنام به بهشتان پشت این خطابت بنام
 زور بار آن لار د عالی مکان بروشد عطا نفره ز بهشتان
 عیان به بران ضرب کوه ^{آوار مس} درخشان و نابان به همچو شمس
 و در قارسی شرباصد و قاز همین به عبارت و در آن آشکار
 نظره بر نیکو خدمت و چاکری رفیع المکان تاجران کبیری
 خطاب نقی را بجای نامه است پس یازده صد بهشتاد و هفت
 بر ابد بهادر نیکو بشکشت عطا شد زد درگاه شاه زمین

بمفضل الهی جو شد فتح جنگ ایرجانشانی دهمیراج بنگ
 در آدم که آن کلیو با بدل و در اخاس دیوان کو نعل نمود
 در آن عهده سه سال با صدرام بداده همه کار بنک و نظام
 که تا عهد بر لشست صاحب کلان تعیین بود آن را به راجگان
 نمود او نیز بند و بست آن زمان بنواب و بآرا جگان جهان
 مهاراج از جانب کمپنی نموده همه کار با خورجی
 هر آنوقت و فتنه گور نر کلان به رگاہ سلطان هندوستان
 در آنوقت دهمیراج همراه بود به آنکارا بخت با جہ بود
 ایر ملک هندوستان و بهار چ بنگ و آدیبه و دیگر دیار
 ملا یک نه شاه عالم بشاد که بر کلیو را کار دیوانی و او
 بجماعت مرصع بفرمان بجہ خطابش همین گشت از بدستگاه
 امیر الممالک بنایب بچنگ بهادر بنواب ملک فرنگ
 ز طرف کلیو آن مهاراج بنگ کتابت نموده بشه پیرنگ
 کسی را نبوده جز آن بیک خواه به انگیزی و بهای و دستگاه
 از آن رو گو نر بهادر کلان هم آن شاه عالم ملا یک نشان

که او بود و جد مهراج سنی فلک جاده مهراج مهراج من
 باد صفت جدش کشایم زبان به اشعار شیرین زخم و احسان
 و اسنان در بیان مهراج به نیت کشتن بهاد و نغمه اند به نغمه اند
 پده جام فی صافی مهراج مهراج که تا آخری و احسان
 همین آرزو داشتیم بیشتر که حازم بیان نیت کشتن مهراج
 یعنی بود فاضل بهر یک زبان ز علم و هنر یافت او غرض و شان
 فلک جاده نواب عالیجناب به عالم پده لار و کایتوش خطاب
 بهر آنوقت آمد او در ملک بنگ بهر شان و شوکت با صباب
 که آن لار و صاحب ذوی الاقدار مهراج و آن زمان باد قار
 او در مده منشی خاص خویش به نغمه مود او را از الطاف
 بهر انگه بی صوبه و ادبی بنگ به نغمه علی جعفر آمد بنگ
 در آنوقت آن بنگش ذی دقار بهر اه میجر پده اسوار
 که آدم پده نام آن بحر بود سپهبد او در فوج انگریز بود
 چون میر قاسم اباحه حال گریزان نشد تا که او از جدال
 بهر اه میجر پده بنگش بی فتح جامی به از جان و تن

به علم و هنر هر که استاد بود مهاراج بسیار زو شاد بود
 به عالم به از ددن عالم به بخشیده وینار بی انتها
 بدش لطف بر بر اهن بیشتر هر انکو بد آگاه از شاستر
 که در دین پیدی بد او استوار ادر ذکر حق بود دلیل و نهاد
 برائی مددگارئی دین خود که از جان و دل او بعضی شاد بود
 مر بر او خدا ساختی بیشتر ز دیار و ز صفت آن دادگر
 به عالم نبوده کسی احمدش بد به مانجی هر کسی برورش
 به برزم آن راجه راجکان شدی بطوه گر آن تو بهامکان
 ز صندل ز مالای گل با وقار بدادی و ز اخلق با افتخار
 ز پیشین خطابش مهاراج هست بدات خود آن راجه سراج هست
 مهاراج راز و به بود و شش بهر هشت و سه دختر ماه و شش
 به زواج سه دختر و پنج پور سه صد الف زو صرت کرد
 مهاراج و بهیراج یکتای فرد دران کار یکتائی ذات کرد
 ادر فاتحه آب خود نامدار بهر مود زو صرت و وحی به زاد
 اب آن مهاراج عالی مکان بد به کشن نام اندر جهان

پیشانی زرد و در جهان بی شمار بیانی ز دینار هند صد هزار
 چو بشنید آن راجه راجگان همین آرزوی گورنر کلان
 انداختار و آن گشت با صد شکوه که از شرح آن شد ز بانم صدوه
 در آمد بکلیکته با عز و شان ملاقات کرده بمصاحب کلان
 به آنوقت هنگام فرجام بود که جشن و سهرافش انجام بود
 در آنوقت راجه فلک بارگاه نمودش خیافت بمصدق و جاهد
 بحکم مهاراج عالی مقام برانجا یگانه بزم بود و نظام
 تو یا مکان آن گورنر کلان بفرمود جلوه در انجا نشان
 همه صاحب کو نعل عالی و دان بزم حاضر بدید همه بخوب
 همه را مهاراج تعظیم کرد و ز عظم و زنگنه سته تکریم کرد
 چنان بزم آن حالتی شد آشکار که فردوس زو شد بدل شرمسار
 باوصاف راجه به نماز میان که عاجز قلم گشت و قاصر زبان
 بخود و بهمت بجای و جلال بعالم نه هست و نبودش منال
 بنواب و راجه هم اهل فرنگ برده و دست حق بامهاراج بنگس
 به او شان بان راجه بیکسانم برده نامه پیغام جاری دوام

مختص در او بود و راجه بدان همین است مشهور اندر جهان
 فریدون چشم عادل و حق بر نه بن شاه طالم ساجیان شکوه
 که یک آن ملک زاده بجز بود برادر ست اکر ثانی بود
 نبوده یکی شقه خوش و قلم بنام مهاراج و الا لاهم
 بدست یکی ازندیان خود بنزد یک راجه فرستاده بد
 که همیشه به شاه طالم بدان بسی بود او فضل خوش بیان
 مضامین رنگین بداند از آن بفرمودن لطف بر حال آن
 مهاراج آن را غنیمت شمرد یکی کار مکر کار آن را اسببرد
 گوزن کالان لاد و دست و خطاب بدش در جهان جلوه چون آفتاب
 بکاکته آمد و آن نامدار بجاده چشم آن فریدون و قدر
 بی دیدن راجه شد شوق او بدل پیشتر دانست این دوزخ او
 در آنوقت راجه بسیر و شکار بشهر بنام س به واسطه
 شب در دزد و بهیراج حال مقام بعیش و طرب بود شاغل بکلام
 بدین طرح بصیبار کردی حفر بصد شان و شوکت که آن دادگر
 هم از نیست پاک خود جایجا نمودی زیارت بکاشی گیا

یعنی بودا و شاعر خوش مقال بسی بودا و فاضل بی مثال
 که او بودا و استاد زاده بکام فلک جاوید و هیراج عالی مقام
 بود و الطاف آن پاکدین چو او بودیم کتب و اعمدشین
 جلیل القدر صاحبی خوش طبع مہاراج را بسکه بودا و رفیق
 پدہ نام او فضل مولیٰ بخان بسی بودا و فاضل و خوش بیان
 و در شعر گوئی چو استاد بود از ان روز مہاراج زو شاد بود
 و یاض علی نیز قادر علی بہم بوج لال و بستی مولوی
 بدینہ این نہمان صاحب شعار فلک جاوید و ہیراج عالی بنار
 یاد صاف و ہیراج سن مرع شان نمودم زوہ راستی کل بیان
 بسی بودا و راجہ فضیلت پناہ بہر عالم میداشتی و ستگاہ
 یہ آرد و زبان پنج دیوان بگفت برنگین عبارات گوہر بصفت
 یکی عشق نامہ بہ آرد و زبان بفرمود و نظم آن خوش بیان
 چنان گفت دیوانی در پہلوی بر و رشاک زو سعدی دانوی
 او بارہی قصہ بہرام شاہ در آرد و در نظم با عز و جاہ
 او در بہر ہم خوش کتابی بگفت سخن اندران ہمچو گوہر بصفت

تخلص در اورد موجد بدان . بعالم بداند خورد و کلام
 رفیع القدر میرزا جان بنام تخلص طیش کرده بود ادبکام
 ادر شعر آورد و بادشاه بهر علم میداشتی و دستگاه
 بمی هست تصنیف زد آشکار . بعالم جو خورشید باشد و قادر
 ز حضرت طیش قاضی خوش بیان پیاموخت و میراج اورد و زبان
 فلک جاه آن را به را جگان به ایام احسن و سهرابشان
 چو ترتیب محفل بدادی مدام هم آموطیش شاعر خوش کلام
 ادر نظم آورد و بجای و حشم بخوبی نموده مرا سر رقم
 جلیل القدر عالیه خاندان ابوالقاسمش نام بوده عیان
 بمقامم تخلص کند در جهان چه خوش شعر گوید به اورد و زبان
 ندیم مهاراج و میراج بود بر دواشتی لطف آن بحر جو
 باوصاف و میراج والا حشم کتابی به اورد نمود ادر رقم
 که آن ذیقدر قاسم یکنام بو قیر الحال باشد و گام
 که استاد خوش ناظم بنگ هست به پیشش آتاک و گرنگ هست
 گرامیتدر نام به میرجان نشر به تخلص در ادر جهان

اکنون باید مدام استانی زخم ز حال است او بیانی کنم
 و استان در بیان مهار ابراج کشن بهاد و تفرده اند بغیر آن
 زیاده نشود تازه شد مرغزار می لعل گون عاقی من بیاد
 مرا کم کی داستان خوش بیان بهرح مهار ارج عالی مکان
 و عالم در ابراج کشن است نام ز اخلاق او خلق بدشاد تمام
 چو خاتم زبس بود در بدلی و به نصفت منور جو خورشید بود
 بهمت به ده همچو شیر عربین ز رهش به بی و شمشیر
 چنان بود در بار آن نامدار بگشتم ز نثر بر آن شرمسار
 شب و روز در صحبتش با مرام بنامندی فضایی عالم تمام
 چرا نامش در ابراج بکنای و بهر بعلم و هنر همچو موتاج بحر
 گودبار سی بود استاد او سراج الدین خان باطنی میک خو
 به ادب القضا فسر قضا بنام به ده آن فلک جاه عالی مکان
 بهر علم بودش چنان و دستگاه که در ملک عالم او به باد شاه
 او در شاعری شاعری به چنان که پیشش فخری همه شاعران
 قصاید زو بهت بسیار خوش بشیرین عبارات و گفتار خوش

و درین شهر گامگشته جنت نشانی بگردد و آنکارا حسن عیان
 و در آن کار راجه نماید و در همان دم ز دنیا روزی بیهوده
 با فروتن عالم اندر جهان همیشه بود ساعی راجه زبان
 بهر مرد رسه حالیه دمیدم و بدتغیر با کتاب و درم
 شب و روز بر حال هر جزیان به بخشید ز روسیهایی کران
 نهیم چه توصیف از ذات او کجا میرسد کس بدرجات او
 بهر محفل اندو شود بایش و او دهد صندل و مال و گل و را
 و را اندد و بانوی یک تر از آن یک دختر و چه پسر
 او در عقد پور کلان نام دارد و فرمود ز رصرت پنجه هزار
 در آنکار خوش راجه یکجائی کرد همه ذات خود را و یکنای فرد
 او در قاتح آب و جده شمار بگردا و کز رصرت یکصد هزار
 خطایش مهاراجه دایان از ^{صاف} رئیس است آن خاندان از ^{صاف}
 ز پیشین است بس جاه آن ^{خاندان} ز درگاه دایلی بصد عز و شان
 ایب آن مهاراجه عالی مقام به عالم عیان راج کشن است نام
 چهارم خلف است زان نامدار فلک جاه و میراج سن با وقار

کتابی فرستاده بد آن زمان عبارات آن بد بحر سن زبان
 یکی از سفیران آن بارگاه که او بد بقطرطنیه یجاء
 از ویافته از نظام آن کتاب برنگین عبارات با صند صواب
 بیان کرده بالکل حساب جمان به تصحیح بانقشها اندران
 بنام مهاراج باعز و جاه یکی نام آمد از ان پیشگاه
 و رانست تحسین هزاران هزار ابرهلم آن راجه نامدار
 چه رایلی یسی تیک حوصائیسی بلند آن منور که چون مشتری
 و گر مجموع بنگ و دیگر دیار بهر جاتصانیت خود با و قار
 فرستاده بد راجه بیک نام بهر جا بگشته بدیره بکام
 بنام مهاراج و الامکان نوشتند نام بصدد عزو شان
 یسی لار و صاحب گور مرکان بسی حاکم وقت و الامکان
 بسی نامداران ملک و دیار بهر راجه چه تو آب و الاتبار
 بهر راتصانیت خود شاد شاد ابر طور تحفه مهاراج دا و
 نمودند او شان بدیره ز جان به گشته بر علم او شادمان
 به تحسین نوشتند با اتحاد بنام مهاراج نام بشاد

بدرگاه آن شاه گیتی نظام مہاراج با بندگی با مرام
 یکی از تصانیف اردوی خود ابر طور ہدیہ فرستادہ بد
 کہ از خواندنش شاه مسعود رگشت پذیرہ بنظر موود و محبوب رگشت
 یکی نغمہ ز مہاراج را بنظر موود آن شاه فیہ رک عطا
 یک ہشت آن چہرہ بادشاہ عیانست و در ضرب مانند ماہ
 دیگر ہشت آن چہرہ خورشیدیان چندی نشان کواکب و زان
 دیگر ہم یکی ششہ پرخیا تمام مہاراج گشتہ اعطا
 کہ آن ششہ آن شاه والاہم ز دست مبارک نمودہ رقم
 مہاراج و ہیراج عالی مقام بدر بار ہمبرگ با صد مرام
 یکی از تصانیف خود باوقار فرستادہ بود و بد صد انگشت
 پذیرہ ہشت آن بدر بار حامی ہو فیر تو قیر و عزت تمام
 جوہر حامی را جہ ہشتادمان بہ افزودن چاہ او در جہان
 در آن مدرسہ عالیہ باوقار نمودش یکی مہروری کامگار
 ملی سرخ روئی دہیراج من بہ پیش ظفر بادشاہ ز من
 ابر طور ہدیہ ہشتہ ہو ظفر بدر بار مہاراج با کر و فر

*Ou Raja Apurva Krishna
Bahadur,
Gouverneur des Provinces de Delhi.*

این تمثیل پرچم که به ابرار کشتن به پادشاه و در وادار مدر و ممبر و طاشنه ای و یارین
فیش

*A transcript of the Medal Awarded to
RAJA APURVA KRISHNA BAHADUR
Post to his Imperial Majesty of Delhi.
Member of the Hamburg Academy
by His Prussian Majesty. Printed
for his life 1847.*

ENC^d BY NEMO CHUNDER ROY.

بدند این مدینان به راه داد آوردی آلاهم گردن بسک خو
 خطاب همه صاحب ذی وقار بده پرشین کوننت با اقمه از
 بدان جنگ لاهور با عز و شان نمودند و شان شجاعت عیان
 بهر انگاه شهر داده بجز جو و بکاکته تشریف فرموده بود
 فقط با مهاراج حالی تبار نموده ملاقات آن والہ مادر
 یکی از تصانیف خود با مراد ابر طور هدیه بشهر داده داد
 بمقبولی 'سنه' نامدار ز درگاه شهر داده والا تبار
 یکی شقه خاص با عز و شان بنام مهاراج گشته عیان
 بشهوی عادل و دادگر پرشیه کفیدار یک ادلیہم بده بادشاه
 بہر لن بدارد که او تختگاه ز آبا و اجداد او بادشاه
 بسی باذل و حاتم روزگار یعنی است او فاضل و ہوشیار
 بدین سبج آن شہ پاک دین کہ ہر نیت پاک است او معین
 چنان فوج دارد و او اندر جہان تو گوئی کہ مواج دریا عیان
 جہان جملہ آباد از مہر او شود خستہ عالم ہم از قہر او
 جو خورشید روشن بجاہ و حشم ز فیضش رشد زرد روی درم

فرامین شاهی بعز و وقار بنامش فرستاده بد شهریار
 بهمبراج و باخاننش نشان هنوز است و سبیل و سبیل عیان
 یکی شاهزاده نریا مکان بکامته او آمده بد نشان
 در خلق گویند فیروز شاه خوش اخلاق از بس فلک بارگاه
 که او بود در خانه ان ظمیر مایمان شکوه آب آن نامور
 بر اجد در اخوش ملاقات بود شب و روز باهم حکایات بود
 چو بر علم راجه بیرونش فرود و در انغم ز رعایت نمود
 بیک پشت آنست صد آفرین ابر علم آن دانا و دور بین
 به پشت و گرانام شهرزاده دان که تاجه او شاه عالم بخوان
 شب و روز آن شاهزاده فهمیم بنزد و مهاراج بودی مقیم
 یکی شاهزاده ذوی الاقدار بعالم در انام بد والد ماد
 که او بود شهرزاده پُرشیه در آفاق روشن خورشید و مه
 بمی بود او فاضل و هو شیار به او صاف بر بود آن نامدار
 به افواج بر قس بلاه و ریان مرا نگاه بد حربه در میان
 در آنوقت شهرزاده عالی تناد به افواج بر قس به استوار

از دست ایجاد آرد و زبان به عالم بداند خورد و کمان
 چو دیوان آرد وی شده بو ظفر نیاید به عالم چنان در نظم
 بگویند باراستی عالمان نه است و نباشد به عالم چنان
 چهاراج از کم شده بو ظفر بیان کرد در نظم حال تر
 بدوش گفت در بهادی آن کتا به شعر او چون مرد آفتاب
 چو آن نظم را دید شد شاد شاه به میراج شد حکم از پیشگاه
 به تنظیم حال شهبان دگر ز میران ملک تا ملک بو ظفر
 چهاراج در گفتن آن کتاب شب در روز مشغول هست
 به ترتیب آمد از آن نامور به انگریزی آن داستان تر
 شهبی به محمد علی نامدار بلکه نویده تحسینا پیش قرار
 بسی و در بین بود آن یکنام ز عدلش اوده یافته خوش نظام
 فریدون حشم عادل روزگار به بخشش چو خانم سخاوت
 چهاراج به میراج و الاحشم به آرزوی خود دمیدم
 بطور به ایا تمنا نیست خود به رگاه آن شده فرساده به
 ابر عالم را به چو شگفت شاد به بخشید خلعت بسی نامر او

و را شاعر خاص شاهى نمود کزین لطیف ادعزد بجاىش فرو
 که دیوانى خود گفته بود ظفر زور نگاه آن قازنى ناموز
 عطا بر مهاراج شد آزمان بهر مان شاهى بد صد عز و شان
 است چه دیوان خوش معدن جوهر است به پیشش خوف لعل و هم گوهر
 همه مطلعش مطلع آفتاب بر در شک از مقطعش ماه تاب
 همه شعر او بهتر از لعل و در محمد و ثنائى که بم است بر
 جهان نسخه آمد از سلطان به دید تو گوئى که تفسیر قرآن مجید
 شهر شاه آفاق آن داد گر تحا ص ظفر کرد خود مستهر
 بمضمون تازه بفتح البیان بر است آن جریده به اردو زبان
 به عالم کسى نیست جز باد شاه که دارد بار دو زبان و دستگاه
 بحر خاندانش به اردو زبان که اناب دعوى کند در جهان
 شهنش بود در دو زبان ظفر به نصفت جو خورشید بهر مشهر
 شهر شاه و صاحبقران زمین به جاو گرجون سهیل یمن
 شجاعت اثر هم سخائى زمان کزان شاه به نظم هندوستان
 که نامش به در جهان آشکار جلال الدین اکبر شده نامدار

کتابی بدیه پرشین تیل نام بانگر یزی آن بدیشترین کلام
 وراتر جرم ساخت راجه زجان ادرنتر رنگین بار و دوزبان
 چه خوشگفت دیوانی در پهلوی بر ورشک زد شاعر پارسی
 ملک بو ظفر غازی دین پناه پدارد بدیهلی که او تخت گاه
 بسی دور بین حق گزین حق پر نوه عطار و رقم هم فریاد شکوه
 شده دادگر عادل و روزگار جمان پرور است و ذی
 نوفعش بر ورشک نیدسان بدل ز فیضش بشد کان زرد و
 شجاعت اثر غازی و شه سوار ز آباد اجداد او شهریار
 بهر نگاه آن بادشاه ز من فرستاد باشد و بهیراج من
 قصایف اردوی خود باوقار پذیرد بهر مود آن شهریار
 ابر علم او آن شده نام دار بشد شاد و فرمود و نحسین
 هم از نیشش شده نموده رقم ز آباء تو بهترت یافتم
 بهر آنکه فرستاد آن مجروح و که دیوانی در پهلوی گفته بود
 شهنشاه هندوستان بو ظفر چه تصنیف او دید آن دادگر
 بشد شاد بسیار شاه زمان بر احوال راجه بشد مهربان

از آن حادثه مهملکه مردمان بشدت امان یافتند آن زمان
 ولیکن که از خواہش ذوالجلال و زان حادثه غرق شد برج
 کملگانوں جانی بہ تخت بہار بہتر بمونگیر است آن آشکار
 دور آنجا ہمین حادثہ شدید ان جہ روز و شب بود طوقان
 ہمیشہ کسی را کہ نانی نبود سلامت بود جان گمانی نبود
 بزحمت بہ محنت بسختی کمال بمصدر در جائگاہ و باخصہ حال
 نموده از آن جایگاہ باز گشت بکاکتہ آمد از آن کوہ و دشت
 داستان در بیان نامہ و پیام کردن مہاراجہ اپور بکشن
 بہادر و ام حشر بہ بادشاہان و یافتن عزت از درگاہ بادشاہان
 بدہ جام می حاقی خوشنحصال زخم داستان بخوش قیل و
 مہاراجہ باشوکت و عز و شان ہمین نامہ صبح و معاصر مکان
 اور شعر گوئی او مشغول ماند ہمین حادثہش بیک معمول نامہ
 بہ خوش گفت دیوان ^{زبان} بار دو ہر مطاعش بہتر از بوستان
 بہ خوش قصہ چار یاری گفت کہ در نظم و ہم نثر گوہر بسفت
 بہ خوش گفت دو مستوی بادقار ^{بار} دو خوشور شید شد آشکار

نگشته ملاقات با هم دیگر که نام دوران شهر با کت و فر
 حدیب کرد با عیش و عشرت ^{مقام} مهاراج دسیراج آن بنکنام
 بر جا مهاراج کرده مقام زفقرا ابر جاب شد از دایم
 بیانی بر او شان عطا گشت زر ز حکم مهاراج و الا گهر
 طوایف بریزاد شیرین سخن نمودند محمد ابر سیم ن
 بر او شان به بخشید خلعت بکام بدینار و زر هر زمان بنکنام
 خوش اخلاقی را بر نام دار چو خور مشتهر شد بشهر و دیار
 بگم خد او نه عالی مقام از انجاروان گشت کشتی تمام
 بعد شادمانی ز دریای گنگ نمودند زمین طرح طی راه بنگ
 قلک را گوارا شد این نشاط شکسته صراحی می انبساط
 بناگاه روزی قیامت نشان یکی گشت طوفان نوحی عیان
 پدید آمد آن طمان بلائی عظیم مبینا دجتم حسودای کریم
 ز باد مخالف ز امواج بحر فرو شد بسی کشتی در بحر قهر
 بفضل بر آورنده ماه و خور بران کشتی از مال و زر بود
 شکسته بشد پس سلامت بماند و اگر کشتی ابل امانت ماند

که دارم عزیمت به هندوستان تا شاکم فو بیهای جهان
 بدر بار و در بار حکام و ذوق بسی نورچیدم ز فرجام نخت
 مگر نیت پاک دارم بجان برای قدم بوس شاه جهان
 بدیلمی روم و در حضور ظفر بهادر میراج الدین والا گهر
 پس از بار یابی ز درگاه ^{شاه} همین آرزو دارم ای خیر ^{خواه}
 بدر بار لکهنور و م با شتاب بهمدشان و شوکت شوم فضا
 از ان پس زیارت کنان بهر دوار منهر ابکاشی گیا ^{جایجا}
 کنم باز گشت آن زمان زودتر نسازم سکونت بجائی دیگر
 چو اسباب آراسته شد تمام همین عرض کرده مدار المهایم
 که حسب الامر شد مهیای تمام بفضل خدا و نذوب الانام
 در اندم منبجتم بدیده کتاب یکی ساعت بنک کرد انتخاب
 در ان ساعت بنک با عز و شان براه صفر گشت راجه روان
 که منزل بمنزل بجا و حشم رسیده ادر مرشد آبادیم
 ملک جاه و آاب عالیجناب که او ناظم بنگ دار و خطاب
 بکاکه آنوقت بد اسوار از ان رو به میراج والا تبار

منم ز سبایش بعلم و هنر مرا گفت اسناد زان نامور
 چرا نماند در اجه نامدار بعلم و هنر قاضی روزگار
 باز دو چه میگوید از غزلیات همه شعر او همچو آب حیات
 مهاراج من خورم و شادمان تخلص کنور کرد خود در جهان
 و احسان در بیان تشریف فرما شدن مهاراجه اپوزب
 کشن بهادر شاعر خاص شاه دهنلی سردار در سه طالبه امیرگ دایم
 چشم بصیرت شد و ستان و غرق شدن کشتیهایی از طوفان
 بد و جام می حاقی مهربان زد و در فلک بیقرار است جان
 نه در یک و نیزه فلک را قرار چنین است هم حادث روزگار
 مهاراج روزی یحاه و ششم بدیوان بفرومود جاوه جویم
 بدیوان و دیوان و هم کارکن خدمت میان بسنه چون
 و پیش فلک جاوه حاضر بدیدنی کار سرکار شاطر بدید
 چو شد کار سرکار عالی تمام فلک جاوه با خورم و شاد گام
 همین حکم ناطق بدیوان بداد که باز و درم با ششم با مراد
 مویا بکن ساز و اسباب جیر بعد شتان و شوکت بزودی

هذا فنوع من بر آن مزارع من بخور وندی خویشان و بهر اراج من
 بهین گفتی هر کس بدر و دفتان هاست بدی گراب او بجان
 پس این طفل البته و اناشدی ز بیس قاضی و بر ماناشدی
 بر آنوقت اسناد و قادر طی بسوی مکان رفت با خوشدی
 همه او یانش بر خست نام نمودند مکتب جدا صبح و حمام
 به تحصیل علم و هر آن زمان مهاراج را جستجو شد ز جان
 بر آنکس که بد بهشتین بدر معین و راحخت آن نامور
 خیم یکی ز این ریاض طی گویند عالم مرا سولوی
 دوم منشی خاص این برج لالی بسی قاضی و شاف و خوشخصالی
 میوم را ایضا حسب طویل که اسم است ماد حسب الوجب من
 چهار تیر آباد شهری کلانست که نواب انجمن یارکانست
 بهین است دیوان آن کاران برشته عمومی مهاراج دان
 ادر محبتش همچنین قاضان بنامند صبح و معاشادان
 جو کردیم در علم ما قال و قیل ز صحبت بشد قاضی بعد علی
 ز ناموخت علم و خوانده کتاب که از غیب او شد نصیب

که او بود اسناد آن نامدار منم نیز اسناد آن کامکار
 هر آنکه مهاراج مکاتب نشین بدو منم گم گمش بهترین
 نمودیم چون شرح آن بوسنان مرا بود آمد شد انجا از ان
 که میدیدیم از جیشم خود یار غار مهاراج ذیجاه و الاتباد
 به تحصیل علم و بکسب کمال نمیداشتی گاهی اصلاح خیال
 دلش بود مایل بسیر و شکار همین حادثش بود دلیل و نهار
 طبیعت رجوع بود در موصفی بسر بردی اوقات از خودی
 ولی صحبتش بود با میرگان بنوآب و حکام طالبان
 اگر چه به تحصیل علم و هنر نمیداشت و بهیراج مطابق نظم
 ولیکن بسی شیرین گفتار بود و طبیعت رنای بود و همیشه بود
 به تحصیل علم و هنر با مراد بدند اخوانش بدل بسکه شاد
 نمودند شان خوب تحصیل علم به گشتند دانای دوران بکلم
 و شام
 شناخوان او شان خواص و عوام بگشتند از جان و دلیم صبح
 به در بهای و زبان فرنگ به در عربی و هم زبانهای
 و بود گوئی بلاغت ایشان گزیدند شان را همه قاضان

* داستان در بیان احوال ایام طفلی *

* مهاراجه ابوبکش بهادر دایم حشره *

بسترت بیاضاقتی مهربان به جام مل بقدر است جان
 به دارم به تنظیم اشعار فکر بر دوی کم راست اخبار و ذکر
 شب ماه بوده بوخت بهار به محفل جشن پر دین تبار
 مهاراجه والاداران انجمن به جلوه گر نامدار ز من
 بسی قاضیان زمان نیک خو معین بدندان زمان پیش او
 مهاراجه می گفت اشعار خوش پر از معنی و تازه گفتار خوش
 ز بس قاضیان زو پریشان بهند به پیش همه تنگ و حیران بهند
 ز حیرت همی گفتم ای مولوی که در عربی و اردو و بهاروی
 بهاراج دارد لیاقت ز بس ز اندر جهان همه سرش است کعبه
 که بود است استاد دانای او بگوای در باض علی نیک خو
 همین گفت آن قاضی دودیش شنوای مهربان من حق گزین
 یکی مشفق بود و قادر علی که او قاضی و ناظم و مولوی
 من و مولوی نسیم بوسنجان نمودیم نثرش ایام ز جان

نهایت حسین بود و خوش قال بود در آن وقت عمرش که ده سال بود
 مهاراج را گفت صاحب کلان که ای یک فرزند من باباجان
 ترا پس ازین تیغ در کار چیست چه حاصل شود زین بگو کار چیست
 جوابش مهاراج زد و دشتاب همین داد بیک را با صواب
 گوی لا اود ذیجاه والاشم ز الطاف تو هیچ دارم نه غم
 بکاریک فی الحال آباد نیست که تیغ بکار آید آن کار نیست
 ازین گفتگوی مهاراج من مهاراج دهر اراج سرنج من
 بگردید خورشید صا حب کلان بفرمود کای طفل شیرین بیان
 که صد آفرین باد بر اهدایت بزاید شود شان و هم شو کنت
 شنیدم جوانی وصف آن نامدار ز رطب الدمان مولوی کامگار
 همانم بهر شدیم با نمرور بهر عت رسیدیم مادر حضور
 مهاراج خوش گشت از قال من شفقت بفرمود بر حال من
 مرا فراز در زمره اهدانشین بگشتم ز الطاف و لطفش معین
 مرا روز نوروز در صحبتش بگردید حاصل ز بس رحمتش
 ایمنی شاد و هوسم ز الطاف او دل آباد هوسم ز اعطاف او

فلک جاه نواب عالمی جناب منور جو خور لار و بشتک خطاب
 گور نرکان کشور هند و بنگ کہ باشد جهان زیر حکمش بہ سنگ
 فریدون چشم عادل روزگار بعالم جو خورشید ہست آشکار
 خوش اخلاق و خوش خلق و ^{عالم بہا} جهان پرور است و فلک بارگاہ
 ہمراہ لبتی بر شک جمن ہنرمود تشریف در انجمن
 ہمراہ ندیمان ذی شان ہند ہمد شوکت و جاہ شادان ہند
 ہمہ صاحب کونسل عالیہ بہ گشتند رونق فراہم جو
 سپہدار سلطان برتن نشان کمانش بدہ لار و کبیر میان
 شجاعت زدویش عیان ہر ہر بعالم جو خور جاہ او ہشتہر
 وحید العصر صاحب یک قال شود زیر تینش جہان با مال
 زرعبش ہر روزمین و زمان جوان مردیش بد بعالم عیان
 ہمراہ ہر وہ نہ میان خویش بخورم بصحبت گزینان خویش
 و درآمد در ان انجمن شاد شاد ہمارا چمن آن زمان ہمارا
 بتعظیم مہمان خود آمد ہمد جاہ و با شان خود آمد
 بر آہنجہ تیغ را از میان ہوشیدہ خلعت ہمد عردشان

شب در روز در خدمت شاهان مقیم اند و هستند خورم بجان
 چه گویم دلبری آن نامه از ز تقریر و بیر و نست ای بار خا
 بیان داستان دلبری او شنوا زن ای منشی بیک خو
 بهر حال وقت و مهر امدام همین محفل جشن یابد نظام
 که ناپا نزه شب بجا و چشم بیاراسته می شود بزم جم
 معطل شود کار دیوان تمام باشد خورم خواص و عوام
 چو فردوس ایوان شود زر نگار که بر جلوه اش مهر گرد و نثار
 بسی نازنینان با انبساط مهر شام حاضر برقص و نشاط
 خوش الحان قوال با ساز خویش در آن بزم باشند باناز خویش
 چه راه چه نواب و اهل فرنگ چه منشی چه مولی چه میران بنگ
 پیارند تفریف و وقت شام بصدشان و شوکت بعزت تمام
 خصوصاً از آن حد شب آخری مرتب شود بزم چون مشتری
 همه طاکم وقت والا قدر بیابند اینجا بصد کرو و فر
 اباناه و دیوان طناز خویش بصد عیش و آرام و در ساز خویش
 که صالی و ران وقت عیش و نشاط بصد خورم و بصد انبساط

بسی بود بر حال من مهربان . یحیی بود خورسند از سن . بجان
 بسی کرداد خوش حالو کی . من از آن روز بفرمانش از جان دین
 جهانگیر فرهنگ را می نوشت . خوش و خورم و بار ضامی نوشت
 که روزی ریاض علی مولوی . بجائی من آمد بخورم دینی
 بسی بود او ناظم و وزگار . بسی بود او قاضی نامدار
 بار دو . بفری ادر پهلوی . لیاقت بسی داشتی مولوی
 شرح یافت زو نه پنجه بومستان . گلستان سعدی از و شد بیان
 خط من . جواد دید شادان بگشت . صبا بش . بسی کرد خوان بگشت
 از آن . بعد با هم بشد اتحاد . زن بود او شاد و زو سن . بشاد
 بر وقت بدین طور مدت گذشت . شب و روز با هم . بخت گذشت
 من گفت روزی که ای مهربان . بیایید همه اد من شادمان
 قریب است از خانه ات ای رفیق . نه دور دراز است چندان شفیق
 بی هست فیاض حاتم زمان . متور و خور شیدا اندر جهان
 مهاراج بگنای دوران من . که احم شریفش اهورب کشن
 خنان فیض او در جهان آشکار . که در بای هما شود و نه مبار

بود ذات او و حده لا شریک . بکارش نکرد او کسی را شریک
 همه شی شد از حکم او آشنایار سیاهی صفیدی لیل و نهار
 بهر سنگ کل جاوه او دهد بهر برگ و گل جاوه او دهد
 بجز مهر او خورنه قایم بود شهر را جو خواهد داد ایم بود
 شب و روز هر جان را اودان دهد خدا نداد به کی حایمان دهد
 شنائی خداوند هر دو جهان ز طیب تب شود شمه انس کی بیان
 داستان در بیان ملاقات شدن بهمار اجد ابورب کشن
 بهادر شاعر خاص شاه و هلی مردار مدینه عالی بهر برگ دام چشمه
 بده حاقیا جام زوین شتاب که شادان کنم دراز از اضطراب
 کنم تابیان حسب احوال من گذشت آنچه فی الواقع بر حال من
 یکی بود و مردار عالی مقام که کپتان طامس رو بک بود نام
 اور مدینه نورت ولیم بشان بده مستجن او بهر یک زبان
 جلیل القدر بود و دانای عصر گزود بود ز ببنده کلانکه شهر
 لیاقت بهر یک زبان داشتی قدر ذاتی عالمان ساختی
 بعضی بود و فیاض و خوش خلق او بسی بود او عادل و نیک خو

* بسم الله الرحمن الرحيم *

ایلی مرا بخش ناب و توان که از من شود حمد تو خوش بیان
ز بس هست و صفت تو لا انتها کجا گردد از من ایلی ادا
فرشته از ان هست چران ز جان مقصود از انند پیغمبران
ز من پس ایلی رقیم کی شود نه هرگز که این داستان طی شود
شود آنچه از من بیانی کنم ز حمد تو شیرین زبانی کنم
امید این بدارم بدرگاه تو شود نظم خامم که دلخواه تو
نه و خور زمین و زمان با مرام شهنشاه و خاقان عالم تمام
فرشته هم آب و هوایی گزند قرار و زو شایها اطاعت کنند

DRAWN BY D. M. FERNANDES.

ENG'D BY HEMY CHUNDER ROY.

Apurva, Krishna
 مہاراجہ اپورکشن بہاوشن غاشٹا دہلی سردار عالیہ بہرہ

MOHA RAJAH APURVA KRISHNA BAHADUR.

**Poet to his Imperial Majesty
 OF DELHI.**

and Member of the Hamburg Academy &c. &c.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z156842900

